

Човешкото тяло като предмет на вещни права

1. Живото човешко тяло като предмет на вещни права

1.1. Постановяне на въпроса

1.1.1. Комплексен характер на въпроса

1.1.2. Актуалност на въпроса

1.2. Забраната за притежаване на човешкото тяло (“no property rule”) и правото на лична неприкосновеност

1.2.1. Цел на забраната

1.2.2. Право на лична неприкосновеност

1.2.3. Пространствена и информационна неприкосновеност

1.2.4. Защитавани от забраната ценности

1.3. Аргументи “срещу” разглеждането на човешкото тяло като вещ

1.3.1. Признаването на право на собственост върху човешкото тяло противоречи на морала и създава опасност за живота, здравето и достойнството на хората

1.3.2. Неотчуждимото и необременимо право на собственост прави безсмислено признаването на съответния предмет за вещ

1.3.3. Логическото противоречие “правен субект” – “обект на правото”

1.3.4. Признаването на право на собственост върху човешкото тяло възпрепятства развитието на научно-техническия прогрес

1.3.5. Неприложимост на вещно правните разпоредби по отношение на правото на собственост върху човешкото тяло

1.4. Аргументи “за” разглеждането на човешкото тяло като вещ

1.4.1. Идеята за самодоказващите се права

1.4.2. Законодателната забрана на робството

1.4.3. Признаването на правото на собственост върху човешкото тяло е естествена и социална необходимост

1.4.4. Признаването на правото на собственост върху човешкото тяло предоставя по-пълна и по-нюансирана защита на правото на лична неприкосновеност на човека

1.4.5. Правото на собственост върху човешкото тяло следва от упражняваната фактическа власт върху него

1.4.6. Необходимостта от внасяне на яснота относно правата на човека спрямо неговото тяло

1.4.7. Аргументи от историята на правото

“Човешкото тяло като предмет на вещни права” С., 2008, Стоян Ставру

1.4.8. Обобщаване на аргументите “за” и “срещу” признаването на право на собственост върху човешкото тяло

1.5. Българското законодателство

1.5.1. Липса на изрично разрешение

1.5.2. План на изложението

2. Човешкият труп като предмет на вещни права

2.1. Момент на настъпване на смъртта

2.1.1. Правно значение на момента на настъпване на смъртта

2.1.2. Мозъчната смърт и нейните последици за правосубектността и за вещно правното положение на човешкото тяло

2.2. Изключението на “Джон Лок”

2.2.1. Изключения от забраната за притежаване на човешкото тяло

2.2.2. Упражняването на работа или на занаят като основание за придобиване на собствеността

2.2.3. Аргументът на Джон Лок

2.3. Теорията за квазисобствеността

2.3.1. Правомощия, включени в съдържанието на квазисобствеността

2.3.2. Правоимащи лица

2.4. Теорията за трупа като ничия вещ

2.4.1. Смъртта като акт на изоставяне на човешкото тяло

2.4.2. Трупът като вещ с особено предназначение

2.4.3. Право на собственост върху мъртвото човешко тяло

2.5. Теорията за принадлежността на трупа към земята, в която е положен

2.5.1. Своеобразно приложение на принципа на приращение

2.5.2. Възможността за извършване на ексхумация

2.6. Българското законодателство

2.6.1. Законови критерии за настъпването на смъртта

2.6.2. Права върху гробищни паркове

2.6.3. Вещно правна и наказателно правна защита на погребаното човешко тяло

2.6.4. Ексхумацията като ограничение на правото на близките върху мъртвото човешко тяло и на правото на собственост върху гробищното място

2.6.5. Властта върху трупа преди и след погребението му

3. Органите на човешкото тяло като самостоятелен предмет на вещни права

3.1. Възникване и прекратяване на качеството вещь при частите на човешкото тяло

3.1.1. Съществуване на специфична полезност

3.1.2. Придобиване на качеството вещь

3.1.3. Загубване на качеството вещь

3.2. Правно положение на имплантите, експлантите и култивираните при изкуствени

условия човешки органи

3.2.1. Вещни права върху импланти

3.2.2. Вещни права върху експланти

3.2.3. Вещни права върху култивирани при изкуствени условия човешки органи

3.3. Съдържание на властта на човека над частите на неговото тяло

3.3.1. Властта на човека над неговото тяло като сбор от различни правомощия

3.3.2. Концепциите относно правото на собственост върху човешкото тяло и тяхното приложение при обосноваването на вещно правния режим на отделените от него органи

3.3.3. Правомощията, включени във властта на човека над частите на неговото тяло

3.4. Право на генетична неприкосновеност

3.4.1. Защита на генетичната информация

3.4.2. Извеждане на общ принцип относно съотношението “право на собственост” – “право на контрол върху генетичната информация”

3.5. Право на биологично усъвършенстване

3.5.1. Постиженията на евгениката и тяхната юридическа интерпретация

3.5.2. Граници на правото на биологично усъвършенстване

3.6. Право на поемане на здравен риск

3.6.1. Възможни начини на упражняване на правото на поемане на здравен риск

3.6.2. Граници на правото на поемане на здравен риск

3.7. Право на самонараняване

3.7.1. Граници на правото на самонараняване

3.7.2. Право на самоубийство

3.7.3. Право на достойна смърт

3.7.4. Право на аборт

3.7.5. Право на обезщетение при нараняване на тялото на бременна жена

3.7.6. Право на стерилизация

3.7.7. Ефектът за човешкото тяло при отделянето на съответния орган и неговото правно значение

3.8. Право на дарителство

3.8.1. Правото на дарителство като специфично проявление на правото на самонараняване

3.8.2. Трансплантация от жив дарител

3.8.3. Трансплантация от трупен дарител

“Човешкото тяло като предмет на вещни права” С., 2008, Стоян Ставру

- 3.8.4. Система на договорното съглашение за извършване на трансплантация
- 3.8.5. Система на презюмираното съгласие за извършване на трансплантация
- 3.8.6. Система, даваща право на възражение срещу извършването на трансплантация

3.9. Българското законодателство

- 3.9.1. Обхват на правната уредба
- 3.9.2. Защита на генетичната информация
- 3.9.3. Забрана на репродуктивното клониране на хора
- 3.9.4. Признаване и ограничения на правото на поемане на здравен риск
- 3.9.5. Признаване и ограничения на правото на самонараняване
- 3.9.6. Правна уредба на правото на донорство
- 3.9.7. Титуляр на правото на собственост върху отделените от трупа човешки органи
- 3.9.8. Права на Изпълнителната агенция по трансплантация
- 3.9.9. Принцип на разпореждане с отделените от човешкото тяло органи
- 3.9.10. Завещателно разпореждане с предмет орган от тялото на завещателя
- 3.9.11. Вещно правните “алтернативи” по отношение на органите, отделени от мъртвото човешко

тяло

4. Отделените от човешкото тяло тъкани и клетки като предмет на вещни права

4.1. Особеностите на човешките тъкани и клетки като предмет на вещни права

- 4.1.1. Възможно предназначение
- 4.1.2. Достъпност на микровещите
- 4.1.3. Необходимост от признаването на качеството вещь на отделените от човешкото тяло клетки
- 4.1.4. Правото на собственост и разграничението между “живи” и “мъртви” клетки
- 4.1.5. Право на контрол върху отделените от човешкото тяло клетки

4.2. Въпросът за отговорността за вреди, произлезли от тъкани и клетки, отделени от

човешкото тяло

- 4.2.1. Фактичката власт върху отделените от човешкото тяло тъкани и клетки
- 4.2.2. Имунитет на донора
- 4.2.3. Случаи на отговорност

4.3. Вещно правни аспекти на клонирането

- 4.3.1. Репродуктивно и терапевтично клониране
- 4.3.2. Клонирание на животни
- 4.3.3. Клонирание на хора

4.3. Българското законодателство

- 4.3.1. Цел на правната уредба

“Човешкото тяло като предмет на вещни права” С., 2008, Стоян Ставру

- 4.3.2. Трансплантация на тъкани и клетки
- 4.3.3. Донорство на репродуктивни клетки
- 4.3.4. Асистирана репродукция
- 4.3.5. Донорство на кръвни клетки

5. Концептуален анализ и обосноваване на правото на собственост върху човешкото тяло

5.1. Относно правната същност на собствеността

- 5.1.1. Есенциални, номинални, хибридни и социоконтекстуални теории за собствеността
- 5.1.2. Правото на контрол върху човешкото тяло като елемент от “спектъра на собствеността”
- 5.1.3. Обобщаване на отношението на различните теории за собствеността спрямо човешкото тяло

5.2. Относно различните концепции за обосноваване на собствеността върху човешкото тяло

и органи

- 5.2.1. Обосноваване на правото на себепритежание
- 5.2.2. Обосноваване на възможността за притежаване на части от чуждо човешко тяло

5.3. Либералната и просоциалната концепция за човешкото тяло

- 5.3.1. Либерална концепция за човешкото тяло
- 5.3.2. Правото на физически суверенитет по отношение на човешкото тяло
- 5.3.3. Правото на патент върху човешкото тяло
- 5.3.4. Просоциалната концепция за човешкото тяло

5.4. Концепцията за взаимосвързаността на човешките тела

- 5.4.1. Форми на взаимодействие между човешките тела
- 5.4.2. Човешките тела като част от свръхорганизъм
- 5.4.3. Биологичната динамика на човешкото тяло
- 5.4.4. Вещно правни изводи

5.5. Разрешението на българското законодателство

- 5.5.1. Законодателната уредба на правото на физически суверенитет
- 5.5.2. Законодателни разрешения, повлияни от принципите на патернализма
- 5.5.3. Вещни права по отношение на отделените от човешкото тяло органи, тъкани и клетки
- 5.5.4. Правото на патент върху човешкото право според българското законодателство
- 5.5.4. Обобщаване на възможните по отношение на човешкото тяло права

5.6. Конституционно правна или вещно правна уредба

- 5.6.1. Личността като висша обществена ценност
- 5.6.2. Принадлежност на правната уредба на властта на човека спрямо неговото тяло

5.7. Въздействието на технологичния прогрес върху правната система

- 5.7.1. Развитието на технологиите в медицината и поставяните от тях правни въпроси

“Човешкото тяло като предмет на вещи права” С., 2008, Стоян Ставру

5.7.2. Завареният от технологичния напредък правен вакуум

5.7.3. Биотика и биотероризъм

5.7.4. Правни последици при евентуалното признаване на правото на собственост върху човешкото тяло